

Список використаних джерел:

1. Голубко А.І. Управління оборотними активами підприємства. Матеріали XLVII наук.-тех. кон. підрозділів ВНТУ, м. Вінниця, 14-23 березня 2018 р. Вінниця, 2018.
2. Канцедал Н.Ю., Клімович І.М., Ганін В.І. Окремі питання управління оборотними активами підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 11. С. 103-107.
3. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1 (29). С. 75-85.

Славгородський В. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах велике значення має оцінка фінансового стану підприємства, головними індикаторами якого є показники ліквідності та платоспроможності. Рівень і перспективи розвитку цих показників цікавлять власників, керівників та контрагентів підприємства.

Відомо, що підприємство вважається платоспроможним, якщо оборотні активи більші за короткострокові зобов'язання. Або якщо власні оборотні кошти покривають найбільш термінові зобов'язання – кредиторську заборгованість. Насправді платоспроможність підприємства виражається через ліквідність його балансу. Основна частина оцінки ліквідності балансу – встановити величину покриття зобов'язань підприємства його активами, строк трансформації яких у кошти (ліквідність) відповідає терміну погашення зобов'язань (терміновості повернення) [1].

Для здійснення аналізу активи та пасиви балансу класифікуються за такими ознаками: 1) за ступенем зменшення ліквідності (актив); 2) за рівнем терміновості оплати зобов'язань. Для визначення ліквідності балансу групи статей активу та пасиву порівнюються між собою.

Абсолютна ліквідність показує, скільки грошей буде у підприємства на кожну гривню зобов'язань, якщо всі кредитори, яким повинно підприємство за поточними зобов'язаннями, одночасно пред'являть їй вимоги щодо оплати. Вона характеризує миттєву платоспроможність підприємства.

При аналізі отриманого результату необхідно враховувати галузеві особливості, неоднорідну структуру поточних активів та термінів погашення

заборгованості. Занадто високе значення коефіцієнта говорить про невикористовано високі обсяги вільних коштів, які можна було б використовувати для розвитку підприємства.

Щоб визначити норматив для коефіцієнта поточної ліквідності, потрібно обчислити допустимий обсяг короткострокових зобов'язань, керуючись наступною логікою: найменш ліквідні оборотні активи фінансуються за рахунок власних коштів, а найбільш ліквідні – за рахунок короткострокових зобов'язань [1].

Причини зниження коефіцієнта загальної ліквідності перегукуються з причинами спаду чистого оборотного капіталу, адже складова цих показників єдина. По-перше, збитки і, як наслідок, скорочення власного капіталу. По-друге, капітальні вкладення, що перевищують суму отриманого прибутку та довгострокових кредитів (потрібно залучення додаткових позик). По-третє, фінансування інвестицій за рахунок короткострокових кредитів [2].

Розрахований достатній рівень коефіцієнта загальної ліквідності не може використовуватися постійно. Він має право на існування у конкретному періоді (наприклад, протягом кварталу) та має коригуватися при зміні параметрів діяльності підприємства (величини активів, рентабельності тощо) [2].

Розрахунок коефіцієнта ліквідності при мобілізації коштів пов'язаний з різною ліквідністю окремих складових оборотного капіталу. Наприклад, грошові кошти – це джерело виплати поточних зобов'язань, а запаси можливо використати для цього тільки після їх реалізації, що передбачає наявність покупця і грошових коштів у нього. Залежно від матеріаломісткості виробництва коефіцієнт ліквідності має значні коливання, і для кожного підприємства він індивідуальний.

При постійній сумі короткострокових зобов'язань у підприємства за рахунок кредитування, при мобілізації коштів значний зріст коефіцієнта ліквідності свідчить про погіршення господарської діяльності підприємства, зокрема, про затоварення сировиною, готовою продукцією, зростання незавершеного виробництва, витрат тощо.

І, навпаки, при зменшенні коефіцієнта ліквідності і стабільному обсязі матеріально-виробничих запасів та витрат, можливо у підприємства виросли короткострокові зобов'язання, тобто були взяті додаткові короткострокові кредити чи збільшилася заборгованість кредиторам, або одночасно і те, й інше.

Існує декілька способів повернення до нормального рівня платоспроможності підприємства. До них належить продаж майна підприємства, закриття низькорентабельних виробництв та інвестиційних проектів. Під час відновлення платоспроможності необхідно знизити витрати підприємства: зменшити штат співробітників, додаткові витрати, знизити рівень дебіторської заборгованості. Крім цього, підприємство може взяти кредити у банку або випустити облігації для залучення вільних грошових коштів. Хоча це ризикований метод, який збільшує фінансовий ризик банкрутства підприємства.

Один із успішних прикладів ліквідності підприємства – це компанія «АТБ». У договорах із постачальниками прописані пункти про попередження подорожчання продукції за 45 днів, про відстрочку оплати поставленої продукції у 60 днів та кілька обов'язкових пунктів, недотримання яких підлягає сплаті великих штрафів. Все це дає підприємству «АТБ» найвищий показник ліквідності! Але якщо бути постачальником продукції такому підприємству, з одного боку, постачальник отримує присутність на полицях найбільшої мережі магазинів, продаж великими партіями, впізнаваність серед населення тощо, з іншого боку, необхідно мати великі запаси продукції, своєчасно передбачати збільшення собівартості продукції, «заморожування» коштів у дебіторській заборгованості та дисциплінувати персонал та механізм логістики, щоб уникнути великих штрафів.

Таким чином, системна оцінка показників ліквідності дозволяє підприємству враховувати припустимий рівень ризику, необхідний рівень прибутковості та фінансової стійкості.

Список використаних джерел:

1. Горбунова А.В. Ліквідність в оцінці і діагностиці фінансового стану підприємства: монографія. Запорізький національний університет. 2015. 213 с.
2. Дорошенко А.П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_2_37.